

NORRTÄLJE
KOMMUN

Behovsutredning 2025 - 2027

Miljö- och hälsoskydds-enheten

POSTADRESS

Box 803, 761 28 Norrtälje
Samhällsbyggnadskontoret

BESÖKSADRESS

Estunavägen 14

KONTAKT

0176-710 00
kontaktcenter@norrtaelje.se
www.norrtaelje.se

Sammanfattning

Under perioden 2025–2027 motsvarar Miljö- och hälsoskyddsenshetens totala behov cirka 28 heltidstjänster, jämfört med 21 tillgängliga heltidstjänster under perioden. Om inte behovet tillgodoses kommer Miljö- och hälsoskyddsensheten inte nå upp till Bygg- och miljönämnden tillsynsansvar enligt miljöbalken. Detta innebär konkreta prioriteringar av den planerade tillsynen av till exempel miljöfarliga verksamheter. Detta kommer även att bidra till prioriteringar kring bland annat arbetet med förorenad mark. Av erfarenhet tillkommer nationella initiativ från andra myndigheter under perioden som inte kan räknas upp i denna behovsutredning.

Innehållsförteckning

Inledning	3
Syfte	3
Vad säger lagen?	3
Kopplingar till andra styrdokument	3
Tillsynsområden enligt miljöbalken	3
Genomförande av behovsutredning	4
Metod	4
Lokala förutsättningar och utmaningar i Norrtälje kommun	5
Resultat och diskussion	6
Tillsynsbehovet 2025-2027	6
Avgränsningar i behovsutredningen 2025-2027	7
Prioritering utifrån behov och resurser	7
Slutsats	8
Bilaga	9
Tidsåtgång per ärendetyp 2025-2027	9

Inledning

Syfte

Behovsutredningens syfte är att ta fram ett underlag som ska användas för att planera tillsynen så att tid och resurser används där riskerna bedöms vara störst och på de områden där man får störst effekt av tillsynen. Detta ska ske genom omvärldsbevakning och bedömning av miljörisker hos företag och verksamheter i kommunen.

Syftet med behovsutredningen är även att redovisa och åskådliggöra det totala resursbehovet för nämndens tillsynsansvar enligt miljöbalken, och övriga relaterade lagar, för de kommande tre åren.

Resultatet blir verksamhetens behov i antal timmar som jämförs med de resurser som finns tillgängliga. Med stöd av de siffrorna så görs en prioritering och behovsutredningen ligger därmed till grund för kommande budget samt, verksamhetsplanering och tillsynsplan. Behovsutredningen ska göra det lättare att bedöma vilka personalresurser som krävs för att fullgöra kommunens tillsynsansvar samt att leda till en mer effektiv och ändamålsenlig verksamhet och tillsyn.

Behovsutredningen utgår ifrån fyra centrala begrepp:

- *Omvärldsbevakning*: Innebär det arbete kommunen gör för att inkludera nationella uppdrag och mål i tillsynen
- *Totalt behov*: Det behov som myndigheten har identifierat som tillsynens huvudinriktning efter sammanställning av statens krav och kommunens lokala analys.
- *Resursavgränsning*: Avdelningens tillgängliga resurser
- *Tillsynsfrekvens*: Myndighetens bedömning av hur ofta tillsyn ska ske.

Vad säger lagen?

Enligt Miljötillsynsförordningen (2011:13) ska kommunen utreda tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Behovsutredningen avser tre år och ska ses över vid behov och minst en gång varje år. Kommunen ska också ha ett register över alla tillsynsobjekt som har återkommande tillsyn och resurserna ska anpassas efter tillsynsbehovet.

Kopplingar till andra styrdokument

Behovsutredningen har tagits fram i linje med följande övriga styrdokument:

- Tillsynsplan för miljö- och hälsoskyddsavdelningen 2026-2028
- Handlingsplan för orenerade områden för Norrtälje kommun
- VA-plan för Norrtälje kommun 2020
- Mål och budget för Bygg- och miljönämnden 2026-2028
- Vattenplan för Norrtälje kommun

Tillsynsområden enligt miljöbalken

Nämndens tillsynsansvar enligt miljöbalken och annan relaterad lagstiftning är indelat i fem huvudsakliga verksamhetsområden:

- Miljöskydd (prövning och tillsyn av miljöfarliga verksamheter, samverkan med andra enheter avseende miljöskyddsfrågor),
- Hälsoskydd (prövning och tillsyn hälsoskyddsverksamheter, inklusive strålskyddslagen, samverkan med andra enheter avseende hälsoskyddsfrågor)
- Enskilt avlopp (prövning, tillsyn och inventering av små avlopp, samverkan med andra enheter avseende miljöskyddsfrågor)
- Områdesskydd (prövning och tillsyn av strandskydd)
- Samhällsbyggnad (medverkande i detaljplaner och program)
- Norrtälje Vatten och avfall (samverkan gällande VA-planering)

Behovsutredningen utgår från Sveriges kommuner och regioner (SKR:s) modell för behovsutredningar. Tillsynsbehovet har delats upp i tre olika delar som tillsammans redovisar behovet:

- *Planerad tillsyn:* Avser den tillsyn som ska bedrivas återkommande på alla verksamheter som betalar årlig administrativ avgift, det vill säga anmälningsskyldiga C-verksamheter samt en del icke anmälningsskyldiga U-verksamheter. Utöver dessa planeras även tillsyn på verksamheter som inte betalar årlig administrativ avgift, t ex mindre U-verksamheter samt inventering av enskilda avlopp.
- *Händelsestyrd tillsyn:* Prövning av anmälningsskyldiga, tillstånds- och dispensärenden samt befogade klagomål. Det vill säga alla inkomna ärenden som finansieras av taxan.
- *Skattefinansierad tillsyn:* Handläggning av ärenden där ingen avgift kan tas ut, t ex remisser, obefogade klagomål samt övrigt arbete såsom intern och extern samverkan, kvalitetsarbete, rådgivning och restid.

Genomförande av behovsutredning

Metod

Utredningen bygger på miljö- och hälsoskyddsavdelningens befintliga tillsynsregister med samtliga tillsynsobjekt samt utdrag ur ärendehanteringssystemen.

Den tid som har redovisats för den planerade tillsynen omfattar de objekt som betalar årlig administrativ avgift samt övriga verksamheter som behöver tillsyn.

När det gäller den händelsestyrda tillsynen har utredningen tagit upp och skattat tidsåtgången av alla typer av inkommande ärenden.

Den tid som i utredningen har redovisats för de olika ärendetyperna, se bilaga 1, utgår dels från schablontid enligt taxan för vissa ärendetyper, till exempel avloppsansökningar, dels från den nedlagda tid som har registrerats i ärendehanteringssystemet på varje enskilt ärende, det gäller bland annat anmälningsskyldiga ärenden som timdebiteras och klagomålsärenden.

Utöver detta har tid uppskattats utifrån handläggarnas erfarenheter av hur mycket tid olika ärendetyper tar i anspråk.

Kommunens skattefinansierade tillsyn är uträknad på samma sätt som den händelsestyrda tillsynen med undantag av att inga schablonärenden finns i denna kategori. Den tid som har lagts ner på resor baseras på tidigare utdrag från de digitala körjournalerna.

Lokala förutsättningar och utmaningar i Norrtälje kommun

I kommunen finns totalt 194 vattenförekomster, både sjöar, vattendrag, kustvatten och grundvatten, som omfattas av miljökvalitetsnormer för vatten. Av dessa riskerar ett flertal ytvatten att inte uppnå god ekologisk status på grund av övergödning. Enligt åtgärdsprogrammet för vatten som har fastställts av Vattenmyndigheterna ska kommunerna säkerställa att läckage av näringsämnen från enskilda avlopp minskar. Därför är behovet av inventering och tillsyn av enskilda avlopp i Norrtälje kommun mycket stort och mycket tid behöver avsättas för att driva återkommande inventeringsprojekt. Norrtälje kommun har även ett stort antal lantbruksverksamheter där behovet av tillsyn på gödselhantering är stort för att uppfylla kravet i åtgärdsprogrammet om att minska läckage av näringsämnen.

Norrtälje kommun har cirka 32 000 enskilda avlopp, vilket innebär att Norrtälje är den kommun med enskilt flest enskilda avlopp i hela landet. Många av dessa avlopp uppfyller inte dagens krav på rening. Stora resurser behövs för att åtgärda dessa avlopp.

Åtgärdandet av sämre fungerande enskilda avlopp och tillsyn på gödselhantering är kopplade till de nationella miljömålen *Ingen övergödning, Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet samt Hav i balans och levande kust och skärgård*.

I Norrtälje kommun finns drygt 800 identifierade områden med misstänkta eller konstaterade markföroreningar, så kallade MIFO-områden. MIFO är en förkortning för Metodik för Inventering av Förorenade Områden. Ett stort arbete behöver läggas ned på att inventera och riskklassa objekt samt att göra ansvarsutredningar för att arbetet ska kunna leda fram till en åtgärd. För att uppnå det nationella miljömålet *Giftfri miljö* ska förorenade områden med mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljön åtgärdas senast 2050.

Inom kommunen finns cirka 1313 miljöfarliga verksamheter fördelat på 111 anmälningspliktiga så kallade C-verksamheter, samt 1126 U-verksamheter som ej är anmälningspliktiga, men som liksom C-verksamheterna omfattas av kommunens tillsynsansvar. Utöver 1126 kända U-verksamheter tillkommer ytterliga ett okänt antal U-verksamheter som saknas i kommunens objektslista eftersom dessa verksamheter inte är anmälningspliktiga. Miljöfarliga verksamheter omfattas av till exempel lantbruk, avloppsreningsverk, fordonstvättar, fritidsbåtshamnar och industrier. För att uppnå det nationella miljömålet *Giftfri miljö, samt Levande sjöar och vattendrag*, behöver tillsynstakten öka, samt inventering av miljöfarliga verksamheter ske. Detta för att öka kunskapen om vilka verksamheter som finns i kommunen.

Inom kommunen finns cirka 161 anmälningspliktiga hälsoskyddsverksamheter som är i behov av tillsyn. Exempel på sådana hälsoskyddsverksamheter är förskolor, skolor, bassängbad och fotvårdare. Därtill tillkommer 70 U-verksamheter som ej är anmälningspliktiga och som utgör verksamheter såsom strandbad, idrottsanläggningar och frisersalonger.

Norrtälje är en till ytan stor kommun som motsvarar cirka en tredjedel av Stockholms läns

totala yta. Transport i samband med kommunens tillsynsverksamhet är tidskrävande och kräver långa transporter med både bil och båt.

Miljö- och hälsoskyddsavdelningens resurser

En heltidstjänst motsvarar 2 024 timmar per år. För att få fram den tid som varje handläggare kan lägga på tillsyn och prövning räknar man bort följande poster:

- Semester 200-240 timmar/år
- Korttids sjukfrånvaro (ca 70 tim), VAB (ca 25 timmar i genomsnitt)
- Kontorsgemensam tid ca 400 tim/år (Arbetsplatsträffar, avdelningsmöten, gemensamma aktiviteter, utbildningar, planeringsdag, löne- och utvecklingssamtal mm)
- Privat tid ca 200 tim/år (egen planering, övrig tid, e-post, ej ärendelaterat).

Detta innebär att det finns 1 100 timmar per heltidstjänst och år att fördela på ärendehantering och övrigt arbete. Övrigt arbete är sådant arbete som behövs för att handläggningen ska kunna genomföras på ett effektivt sätt, t.ex. samverkan, interna ärendemöten, kvalitetsarbete och annat administrativt arbete.

Resultat och diskussion

Tillsynsbehovet 2025-2027

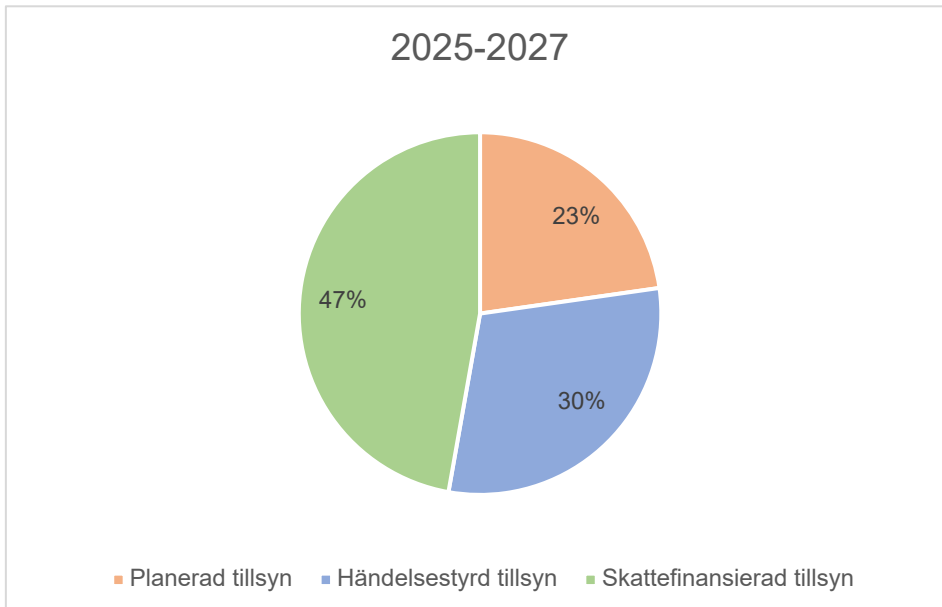
Bygg- och miljönämndens samlade tillsynsansvar inom miljöbalken och annan relaterad lagstiftning resulterar i ett behov av cirka 31 177 timmar per år under de kommande tre åren. Tillsynsansvaret avser cirka 550 objekt med årlig administrativ avgift (miljöfarliga verksamheter och hälsoskyddsverksamheter), ca 32 000 stycken enskilda avlopp och utöver detta tillkommer tillsyn på verksamheter utan årlig administrativ avgift (tex u-verksamheter) samt förorenade områden. Resursbehovet har ökat med 8 025 timmar jämfört med tidigare år. Detta beror på att denna behovsutredning redovisar det totala tillsynsbehovet som följer av nämndens tillsynsansvar enligt miljöbalken, och övriga relaterade lagar, för de kommande tre åren. Gällande tillsyn av enskilda avlopp finns exempelvis ett nationellt mål enligt Havs- och vattenmyndigheten som innebär att 5% av kommunens cirka 32 000 enskilda avlopp ska åtgärdas varje år. Detta innebär ett tillsynsbehov på 1 650 avloppsanläggningar per år. I dagsläget bedrivs tillsyn av cirka 215 enskilda avlopp per år, vilket motsvarar en cirka 0,7 % av antalet enskilda avlopp.

Tabell 1: summering av behov, samt summering av tillgängliga resurser per år under perioden 2025-2027

Aktiviteter	Behov (antal timmar)		
	2025	2026	2027
PLANERAD TILLSYN	7090	7090	7090
HÄNDELSESTYRD TILLSYN	9369	9369	9369
SKATTEFINANSIERAD TILLSYN	14718	14718	14718
Totala behovet (antal timmar):	31177	31177	31177
Resurser (antal timmar):	23448	24200	24200
Differens (antal timmar):	-7729	-6977	-6977

Miljö- och hälsoskydds-enheten har cirka 21,3 årsarbetskrafter perioden 2025 förutsatt att vakanta tjänster tillsätts under året. 2026 och 2027 uppgår årsarbetskrafterna till 22,5 per år när alla vakanta tjänster har tillsatts. 21,3 årsarbetskrafter motsvarar 23 448 timmar per år

och 22,5 motsvarar 24 200 timmar. Behovsutredningen visar att det finns ett totalt behov på 31 177 timmar per år för perioden 2025–2027, vilket ger ett underskott på -7729 timmar/år (2025) samt -6977 timmar/år (2026-2027). Detta motsvarar cirka 7, respektive 6,3 heltidstjänster (se tabell 1). Om inte resursbehovet tillgodoses minskar nämndens möjlighet att fullgöra den lagstadgade planerade tillsynen, som i dagsläget utgör en liten andel av enhetens totala verksamhet. Miljö- och hälsoskydds enheten förväntas uppnå cirka 50 % självfinansieringsgrad kommande 3-årsperiod (se figur 1).

Figur 1: fördelning mellan de 3 tillsynskategorierna.

Avgränsningar i behovsutredningen 2025-2027

Behovsutredningen har beräknat tillsynsbehovet av kommunens 974 U-verksamheter utan årlig avgift till 97 verksamheter årligen. Detta innebär att nämnden bedriver en tillsyn av dessa verksamheter med en 10-årsintervall. Det finns även många U-verksamheter som nämnden inte har kännedom om. För att hämta in sådan information skulle det krävas inventeringar vilket skulle kräva ytterligare resursbehov, vilket inte redovisas.

Prioritering utifrån behov och resurser

Den planerade tillsynen och den händelsestyrda tillsynen är den del av verksamheten som nämnden är skyldig att bedriva och bör därför inte prioriteras ned. Det finns vissa delar inom den skattefinansierade tillsynen som kan minskas ned, till exempel kvalitetsarbete, interna uppdrag och samverkansprojekt. För att verksamheten ska fungera kan dock inte obefogade klagomål, remisser, registrering och service som också ligger under skattefinansierad tillsyn prioriteras bort.

Den planerade tillsynen har inte genomförts enligt plan de senaste åren på grund av resursbrist. Av de miljö- och hälsoskyddsverksamheter som skulle tillsynats 2024 estimeras endast 58 % utförts. Det finns cirka 974 U-verksamheter som inte får återkommande tillsyn. U-verksamheter är inte anmälningspliktiga vilket innebär att det finns ett okänt antal verksamheter som inte finns i våra objektlistor. För att öka kunskapen om antalet U-verksamheter krävs inventeringar, vilket inte prioriteras i behovsutredningen.

Norrälje kommun har ca 32 000 enskilda avlopp varav många inte uppfyller dagens krav på rening. Tillsynsbehovet av enskilda avlopp bedöms vara mycket stort och åtgärdstakten behöver ökas för att minska risken för påverkan på enskilda vattentäkter och för att minska

närsaltsbelastningen på recipienterna. Enligt Havs- och vattenmyndigheten behöver åtgärdstakten vara 5%, vilket i Norrtälje kommun skulle innebära 1 650 avloppsanläggningar per år. I dagsläget bedrivs tillsyn av cirka 215 enskilda avlopp per år, vilket motsvarar en cirka 0,7 % av antalet enskilda avlopp. Detta innebär att kommunen inte når upp till målet med nuvarande resurser.

I Norrtälje kommun finns drygt 800 identifierade områden med misstänkta eller konstaterade markföroreningar, så kallade MIFO-områden. MIFO är en förkortning för Metodik för Inventering av Förorenade Områden. Ett stort arbete behöver läggas ned på att inventera och riskklassa objekt samt att göra ansvarsutredningar för att arbetet ska kunna leda fram till en åtgärd. För att uppnå det nationella miljömålet *Giftfri miljö* ska förorenade områden med mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljön åtgärdas senast 2050. Inventering, åtgärdsbedömning och åtgärder av förorenade områden ingår i den skattefinansierade tillsynen och behovet av resurser för detta har, i separat handlingsplan, beräknats att uppgå till ca 4 730 timmar (vilket motsvarar 4,3 årsarbetskrafter).

Klagomålsärenden såsom otillåten miljöverksamhet till exempel olovlig masshantering, olovliga utsläpp av föroreningar, är svåra att förutse och därmed att planera för. Dessa ärenden är komplexa och tidskrävande och har även ett stort intresse från massmedia och invånare, vilket kräver mycket resurser av verksamheten.

Naturvårdsverket har tagit fram en nationell strategi för miljöbalkstillsyn som gäller i fyraårsperioder. Den första versionen gäller för perioden 2022-2025. Under mars 2024 har Naturvårdsverket påbörjat arbetet med att ta fram nästa strategiperiod 2026-2029. Syftet med strategin är att främja tillsyn inom områden som ur ett nationellt perspektiv är extra angelägna under strategins period. Ett fokusområde från strategin för åren 2022-2025 är exempelvis tillsyn av kemiska produkter (klassificering, märkning och förpackning), biocidprodukter, och behandlade varor i butiksledet. Den typen av tillsynsobjekt ingår inte i den ordinarie tillsynsplanen av miljöfarliga verksamheter.

Det finns tillsynsbehov av verksamheter som bedriver försäljning av produkter som innehåller vissa kemiska ämnen, så kallade sprängämnesprekursorer. Regler för sprängämnesprekursorer grundar sig i en EU-förordning som kompletterats med Lag (2014:799) om sprängämnesprekursorer och Förordning (2014:880) om sprängämnesprekursorer. Syftet med reglerna är bland annat att minska möjligheterna till olaglig tillverkning av sprängämnen.

Slutsats

Resursbehovet för Miljö- och hälsoskyddsenheten uppgår till cirka 31 177 timmar/år, motsvarande cirka 28 heltidstjänster, vilket överskrider enhetens tillgängliga resurser som uppgår till cirka 23 448 timmar år 2025, motsvarande cirka 21 heltidstjänster. Enlig denna analys finns ett underskott på cirka 7 helårstjänster på enheten. Detta innebär att Bygg- och miljönämnden inte kan leva upp till sitt tillsynsansvar enligt miljöbalken, bland annat inom tillsyn av miljöfarliga verksamheter, samt inventering och riskklassning av förorenade områden.

Bilaga

Tidsåtgång per ärendetyp 2025-2027. Prognosen för perioden bygger på antal ärenden 2024 och är oförändrad hela perioden. * Resurser är beräknat för 2025. Redovisning av resursdimensioneringen 2026 och 2027 finns att läsa i tabell 1.

Aktiviteter	Tidsåtgång	Utfall ärenden tom sep -24	Antal ärenden 2024	Antal timmar 2024	Prognos antal ärenden per år 2025-2027	Behov timmar per år 2025-2027
PLANERAD TILLSYN						
Planerad tillsyn miljöskydd	8		67	536	210	1680
Planerad tillsyn hälsoskydd	6		69	414	77	460
Planerad tillsyn enskilt avlopp	3		151	453	1650	4950
HÄNDELSESTYRD TILLSYN						
Administrativt ärende - Årsärende	2	60	70	140	70	140
Årsrapport Miljöfarlig verksamhet	1,5	53	53	79,5	53	79,5
Befogade klagomål, hälsoskydd och miljöskydd	15	51	68	1020	68	1020
Anmälan av hälsoskyddsverksamhet	4	13	17	68	17	68
Anmälan/ansökan av installation av värmepump	3,5	65	87	304,5	87	304,5
Anmälan av miljöfarlig verksamhet	15	24	32	480	32	480
Anmälan av miljöfarlig verksamhet avseende ändring samt skrotning av cistern och köldmedieaggregat	2	6	8	16	8	16
Anmälan/ansökan enligt lokala hälsoskydds föreskrifter - Enskilt dricksvatten	3,5	55	73	255,5	73	255,5
Informationsärenden (nedgrävningsplats för häst, skrotning av köldmedieaggregat m.m.)	1,5	5	7	10,5	7	10,5
Anmälan om avhjälpandeåtgärd för förorening	30	2	3	90	3	90
Anmälan om dispens från renhållningsordningen samt anmälan enligt lokala renhållningsordningen	1,5	239	319	478,5	319	478,5
Anmälan om ändring av avloppsanläggning	1,5	33	44	66	44	66
Ansökan om dispens från lokala hälsoskydds föreskrifter (eldning inom dp)	1	20	27	27	27	27
Ansökan om strandskyddsdispens	5	1	2	10	2	10
Ansökan om tillstånd att sprida kemiska bekämpningsmedel	4,5	1	2	9	2	9
Ansökan om tillstånd enligt lokala hälsoskydds föreskrifter	3	2	3	9	3	9
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp - 25-200 pe	15	4	5	75	5	75
Ansökan om tillstånd för enskilt avlopp: samtliga under 25 pe	7,5	451	601	4508	601	4508
Händelsestyrd tillsyn	3	79	105	315	105	315
Köldmediarapport	2	127	127	254	127	254
Miljösanktionsavgift	2	13	17	34	17	34
Underrättelse om påträffad förorening	4	8	11	44	11	44
Incidentrapportering - olje- kemolycka	10	4	4	40	4	40
Planarbete	-			250		300
Samverkan med bygglovsavdelningen (ej nv,mifo,miljöskydd)	4	138	184	736	184	736
SKATTEFINANSIERAD TILLSYN						
Åtalsanmälan (händelse + ärende)	4	4	5	45	5	20
Obefogade klagomål hälsoskydd samt miljöskydd	11	95	127	1397	127	1397
Administrativt ärende	1	51	68	68	68	68
Enkätundersökning, i Platina	2	17	23	46	23	46
Incidentrapportering - Objektburen smitta, legionella mfl.	2	36	48	96	48	96
Remiss alkoholserving, transport av avfall, vattenverksamhet, ordningslagen, övrigt	2,5	123	164	410	164	410
Remiss miljöfarlig verksamhet och samrådsärende	28	6	8	224	8	224
Uppdatering av EBH-stödet	80	1	1	80	1	80
Planarbete (ej debiterbart), planremiss och planbesked	20	14	19	380	19	380
Inventering och åtgärder förorenade områden	-					4730
Samverkan intern (både ByggR ej debiterbart MIFO, miljöskydd,samt ecos)	1,5		35	53	35	52,5
Samverkan extern	-			95		95
Samverkan förvaltningsövergripande	-			400		400
Samverkan va-utvecklingsarbete	-			400		275
GIS	-			20		20
Kommunskyttar	-			75		75
Samordning avlopp	-			925		750
Samverkan naturvård	-			200		200
Ärendeutdelning	-			100		100
Kvalitetsarbete	-					500
Systemförvaltning Ecos	-					350
Hemsidan	-			100		100
Easit	0,5	2665	3553	1777	3553	1777
Restid	-					690
Ämnesdiskussioner, inläsning, omvärldsbevakning, ej debiterbar tid i ärenden m.m.	3			1083		1083
Introduktion av nyanställda	-			150		150
Registrering	-					250
Verksamhetsplanering (behovsutredning,tillsynsplanering, lokala föreskrifter, mål m.m.)	-			400		400
Totala behovet (antal timmar):						31177
Resurser * (antal timmar):						23448
Differens (antal timmar):						-7729